

An aerial photograph of a rural landscape. In the foreground, a large, dark water body, possibly a polder or a lake, is partially covered with bright green lily pads. To the right, a cluster of houses with brown roofs is nestled among trees. The background shows vast green fields under a hazy sky.

Gieterse polder & omgeving Kulturhus

Scenario's voor een Toekomstbeeld
Bijeenkomst Omgeving 12/13 okt 2022

Ruut van Paridon
Van Paridon x de Groot
Landschapsarchitecten

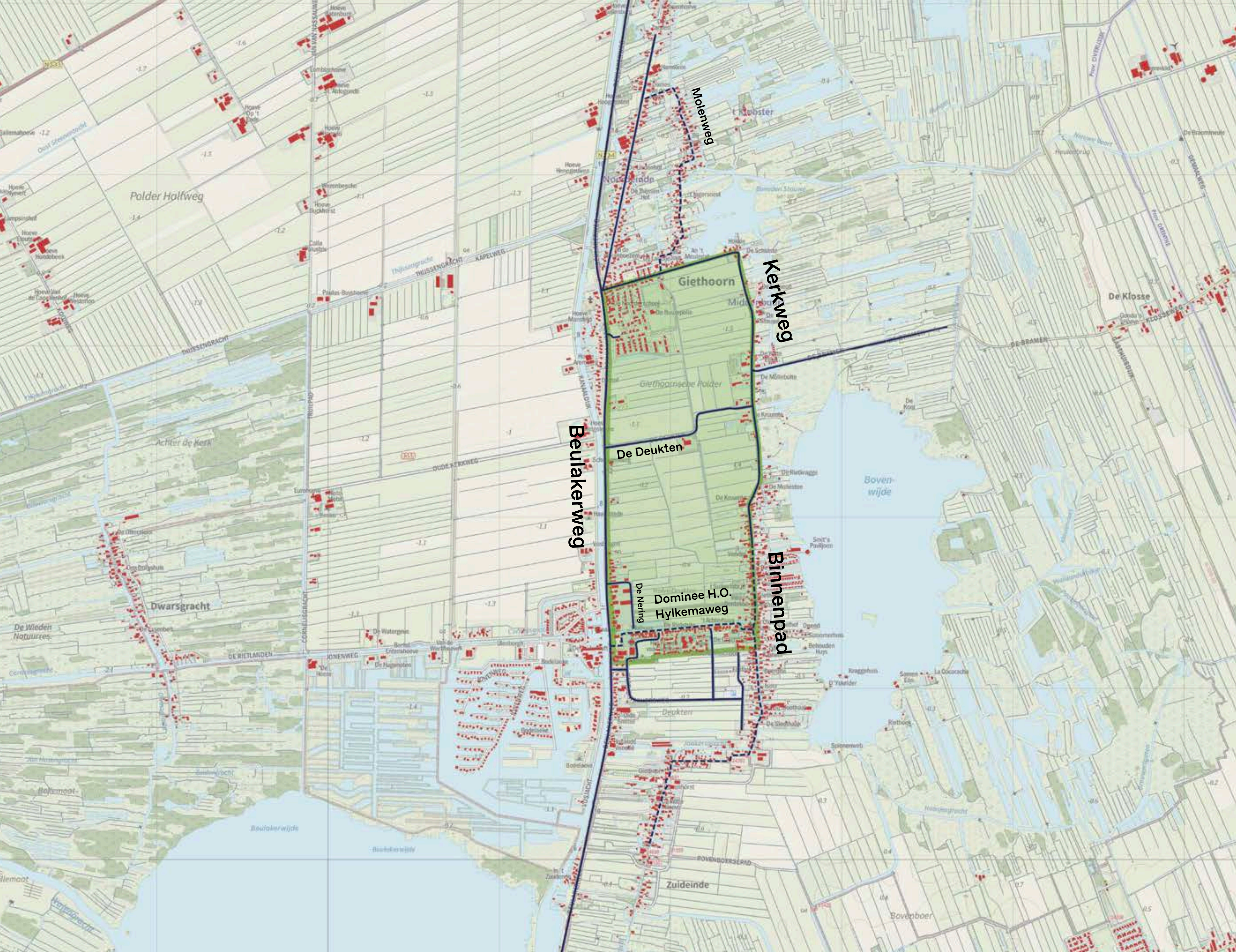

Inhoud

- 1 Inleiding/opgave
- 2 Thematische analyse
- 3 Scenario met opties

1 Inleiding en opgave

Studiegebied
De nadere uitwerking betreft de Gieterse Polder en de omgeving van het Kulturhus.

N334

Impressie

- Grenst aan het centrumgebied

Kerkweg

Gieterse Polder

- Vernatting en natuurontwikkeling.
- Biocascade t.b.v. schoon water N2000.
- Inschrijving van drie verschillende landbouwbedrijven op Erf Rodermond, en aanliggende grond.
- Ontmoetingscentrum op Erf Rodermond.
- Herstel oude kade met beplantingen.
- Eventueel nieuw bevaarbaar kanaal langs de kade.
- Fiets en wandelverbindingen door de polder, verbinding met de nieuwe school.
- Autoluw maken van het Binnenpad tussen P2 en 't Vonder.
- Verbinding 'nieuwbouw' noord met landschap
- Nieuwe parkeerplaats bij De Landije.
- Behoud loswal bij de molen.
- Verbouw molen tot werkende molen, toeristische functie/ horeca. Vrij molenbiotoop en eventueel nieuwe doorvaart.
- Eventueel woningbouw (120/160 woningen) in centrumgebied en Gieterse Polder.
- Nieuw multifunctioneel sportcomplex
- ...

Omgeving Kulturhus

- De uitbreiding van de supermarkt.
- Uitbreiding en verplaatsing van de parkeerplaatsen bij de supermarkt.
- Uitgang van botenbedrijf Van Vossen op de parkeerplaats van de supermarkt.
- De wens van bewoners om de touringcars te verplaatsen.
- De definitieve locatie van het Toerist Information Centre.
- Het idee van een mobiliteitshub voor slimme voertuigen bij Van Vossen.

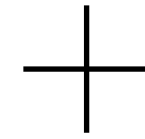
Groot aantal opgaven, initiatieven en ideeën voor dit gebied

Doel is kaders, opgaven, maatregelen in samenhang tot elkaar uitwerken in een integraal Toekomstbeeld

Toekomstvisie Giethoorn, 2020

Strategische mobiliteitsvisie

Perspectief Bestemming
Weerribben-Wieden 2025,
Stichting Weerribben-Wieden,
concept, 2020

N2000

RAS (regionale adaptatie strategie)

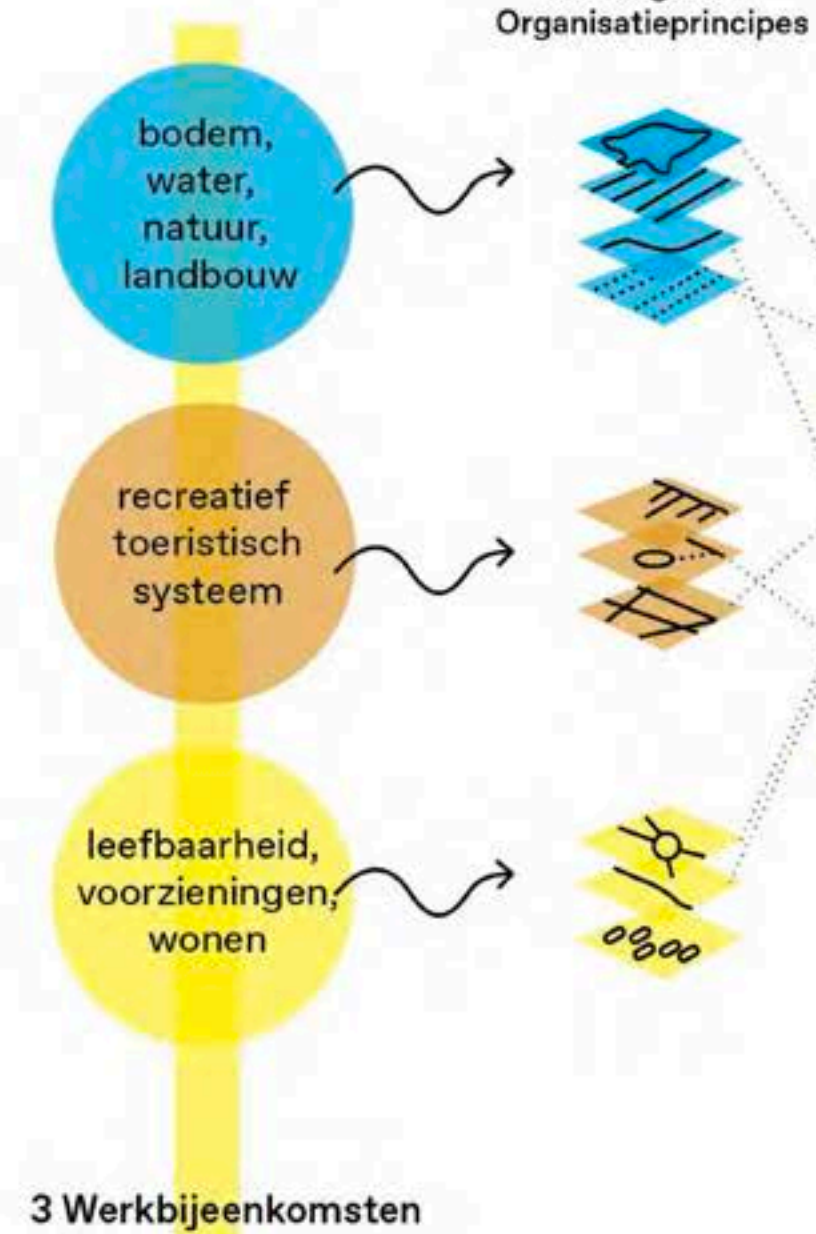
Onderzoek bodemdaling

Woonagenda Steenwijkerland
22-26 (concept)

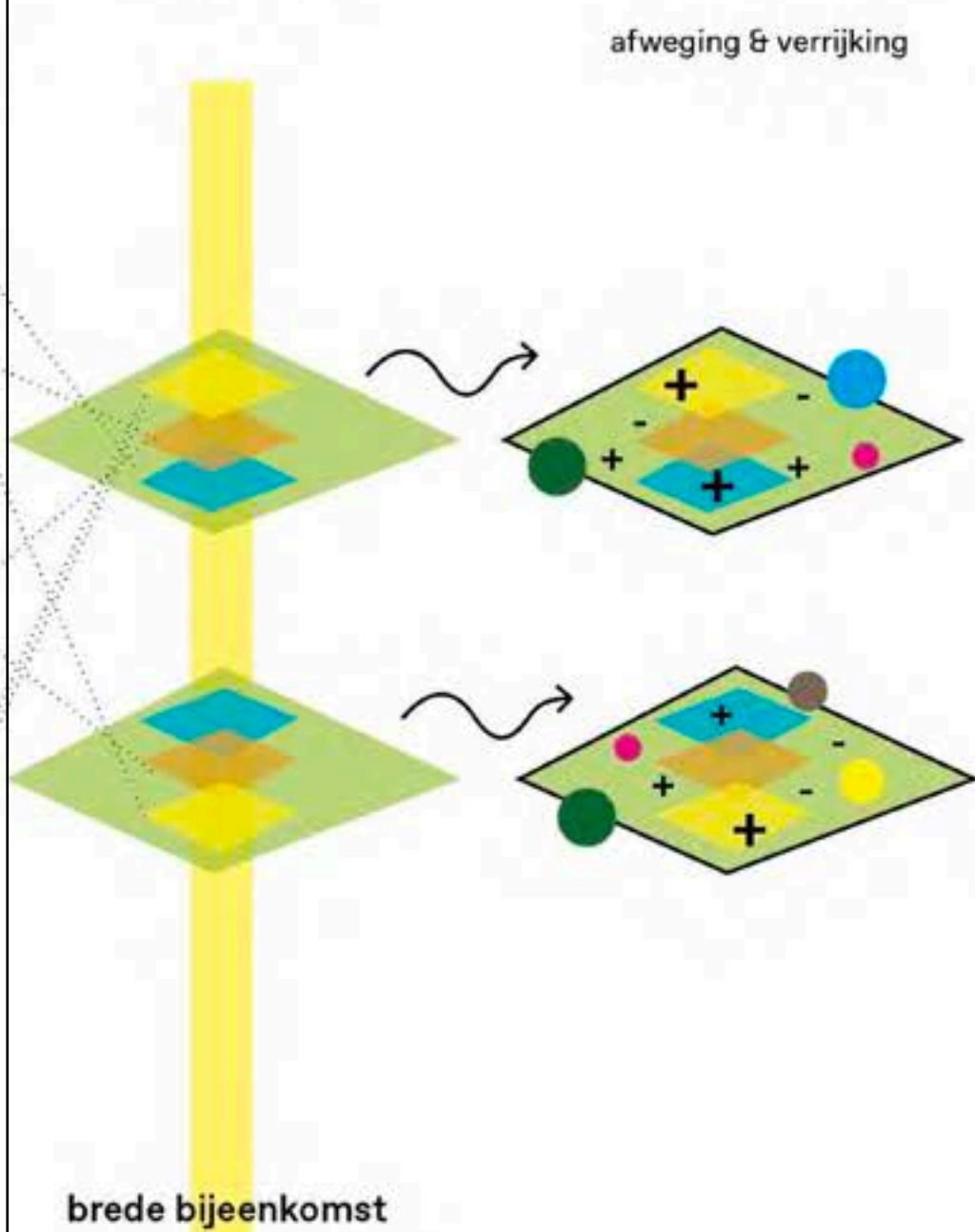
Kaders

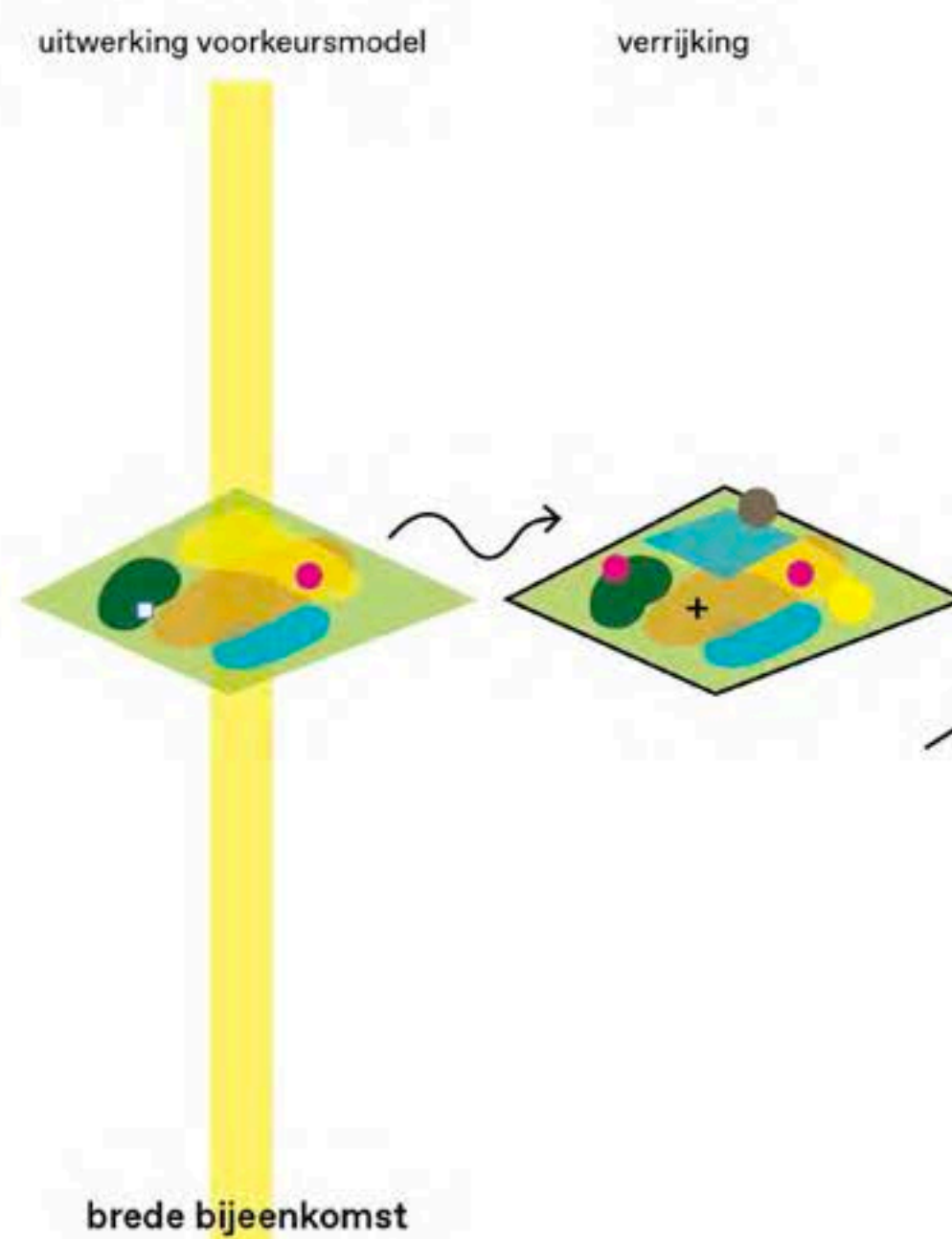
RONDE 1
Thematische analyse

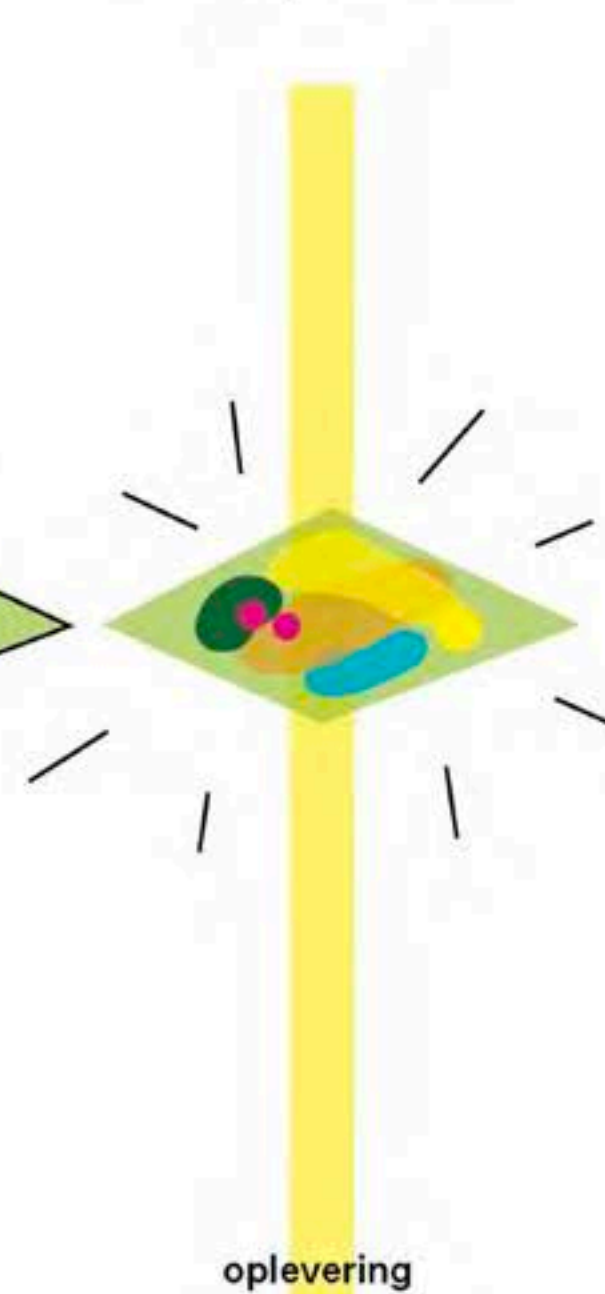
RONDE 2
Modellen

RONDE 3
Toekomstbeeld

RONDE 4
Eindproduct

★
Kaders en uitgangspunten
voor vervolgproces
met omgeving en
bestuurlijk vaststellen

★
Afweging modellen
op basis van
beoordelingskader

★
Toekomstbeeld vaststellen
als kader voor de concrete
uitwerkingsprojecten

Aanpak

In vier rondes wordt gewerkt
naar een gedeelde, vastgestelde
nadere uitwerking van de
Toekomstvisie voor de Gieterse
Polder.

2 Thematische analyse

Laag 1 Cultuurhistorische waarden

Laag 2 Bodem, water en natuur

Laag 3 Recreatief netwerk (wandelen, fietsen)

Laag 4 Auto-ontsluiting / parkeren / ontvangst

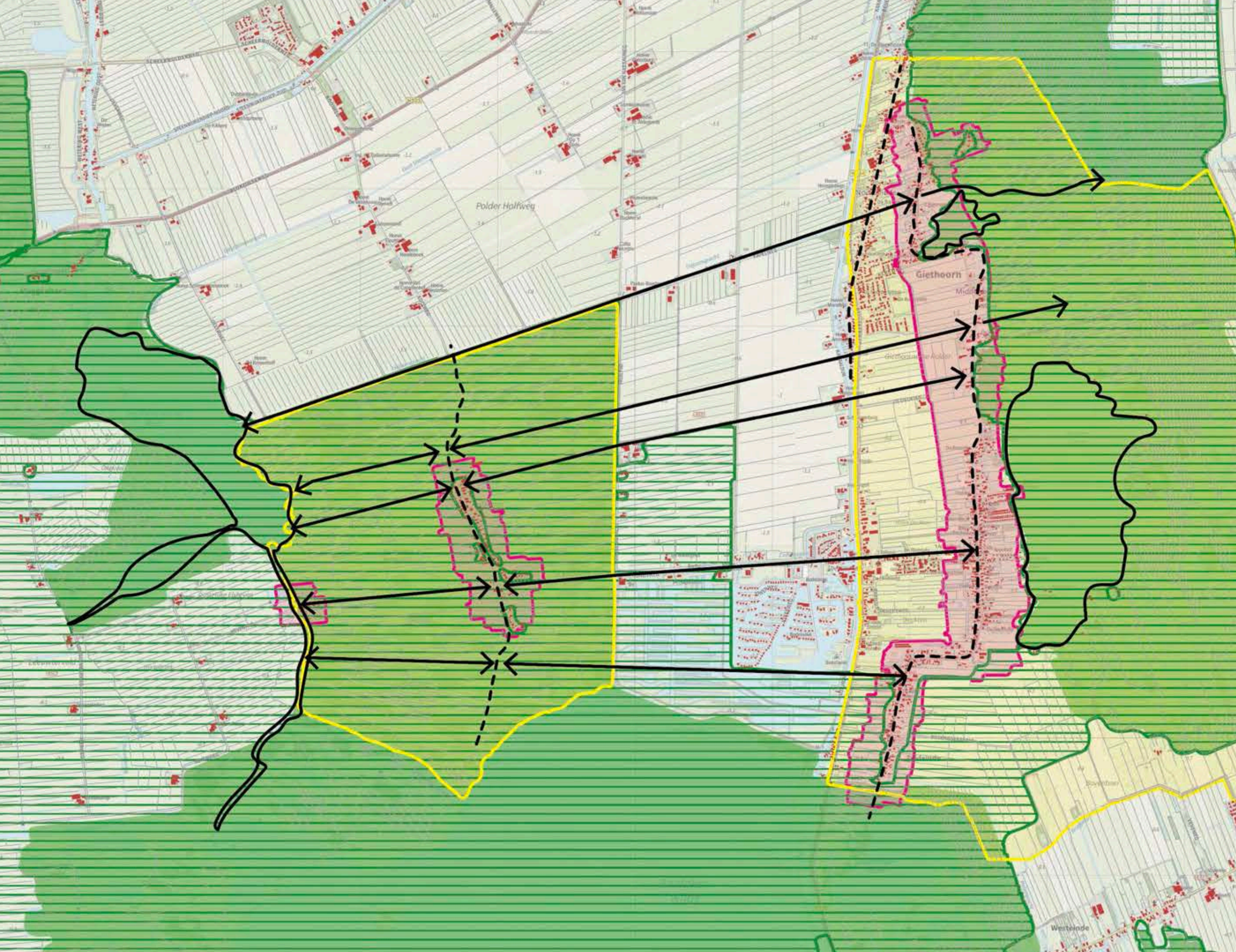
Laag 5 Wonen en voorzieningen

Laag 1

Cultuurhistorische waarden

Laag 1 Cultuurhistorische waarden

Toekomstvisie:
Cultuurhistorische kwaliteiten vormen de basis voor de identiteit van Giethoorn.

Kaders:
- Beschermd Dorpsgezicht

- Toekomstvisie: elke ontwikkeling moet bijdragen aan de versterking van de kwaliteit en eigenheid van Giethoorn.

- Nationaal Park Weerribben Wieden: erfgoed laten zien en ontwikkelen om meer 'waardevolle' bezoekers te trekken.

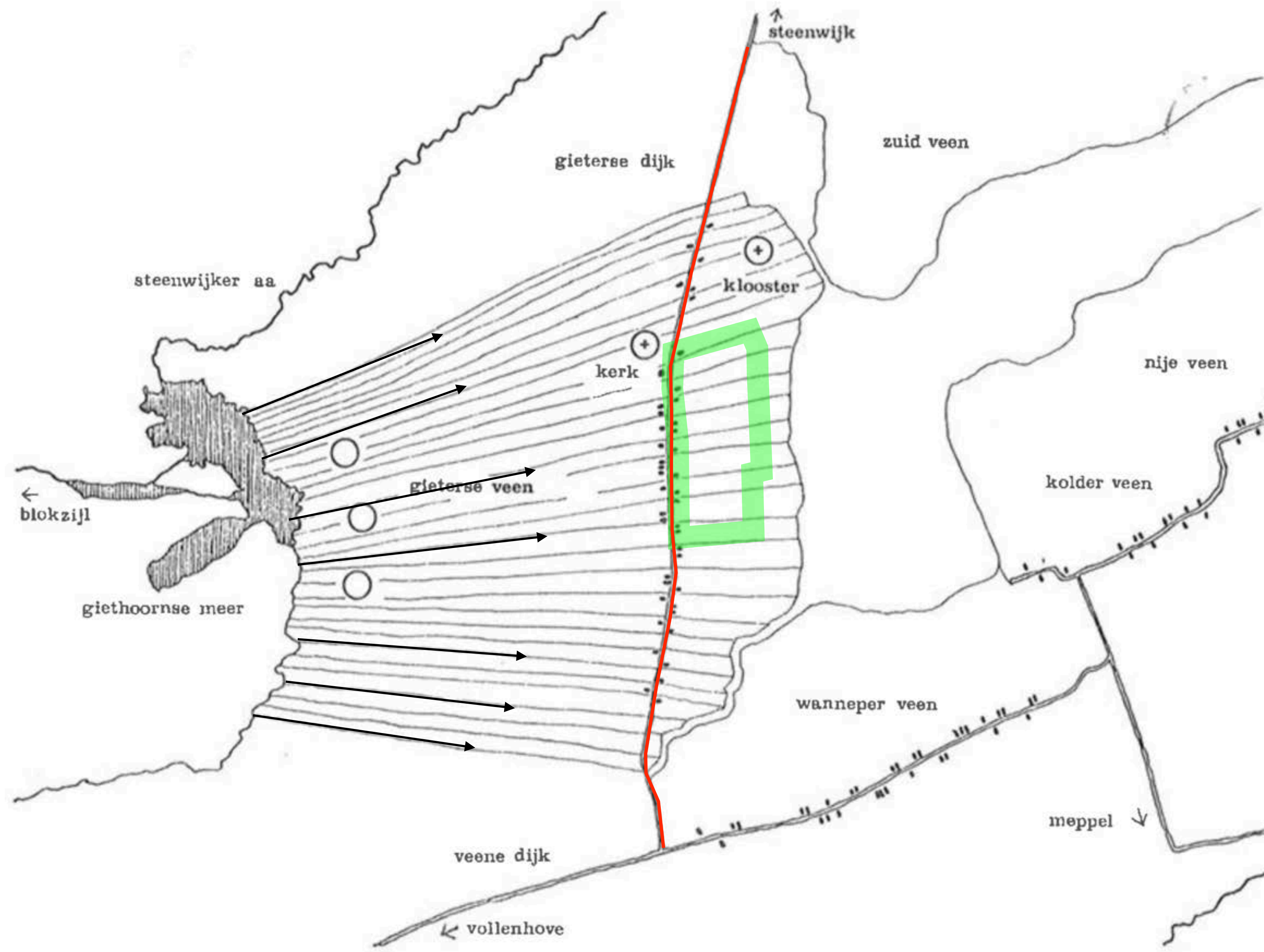
Laag 1

Cultuurhistorische waarden

Huidige situatie

- Sporen in het veld
- Maar ook moeilijk leesbaar ...

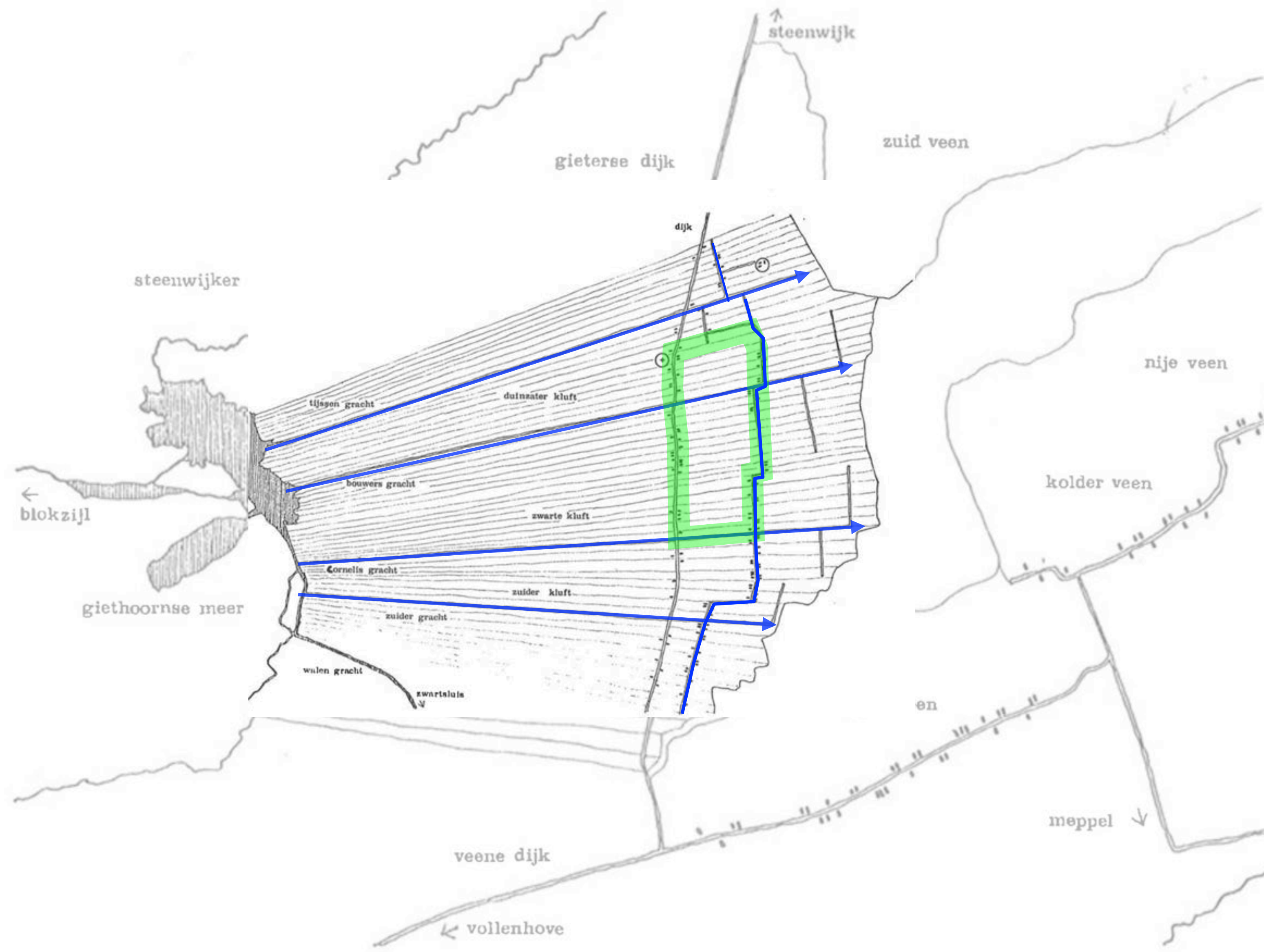
Verkenning Ontstaansgeschiedenis

Oorspronkelijk:
- Veenlandschap

12e eeuw tot ca 1550

- Start ontginning vanaf het Giethoornse meer t.b.v. turfwinning
- Wegdorp langs de Gieterse dijk/weg (Beulakerweg) (1550)

Ontstaansgeschiedenis

16e eeuw

- Vanaf 1500 vervening op grote schaal
  - > Uitbreiding vaartenstelsel
- Serie van lange uitwaaiende grachten
- Aan de dwarsgrachten ontstaan 'waterstreekdorpen': Jonen, Dwarsgracht, Giethoorn

> door het afgraven ontstaan ontstaan trek- of petgaten, gescheiden door ribben of legakkers. In de verveende kavels ontstaan trilvenen, die later begroeien met riet en bos
 > turfsteken, riet- en biezensnijden, visserij, eendekooierij, veeteelt (op hogere ribben), (hooi van de lagere delen), alles met transport over water

Ontstaansgeschiedenis

18e eeuw

- Nieuwe plassen door stormen en watersnood: Beulakerwiede, Bovenwiede, het Wiede (1776)
- Stormvloed in 1825 slaat groot deel van de Middenbuurt weg, hierbij ontstaat het Molengat

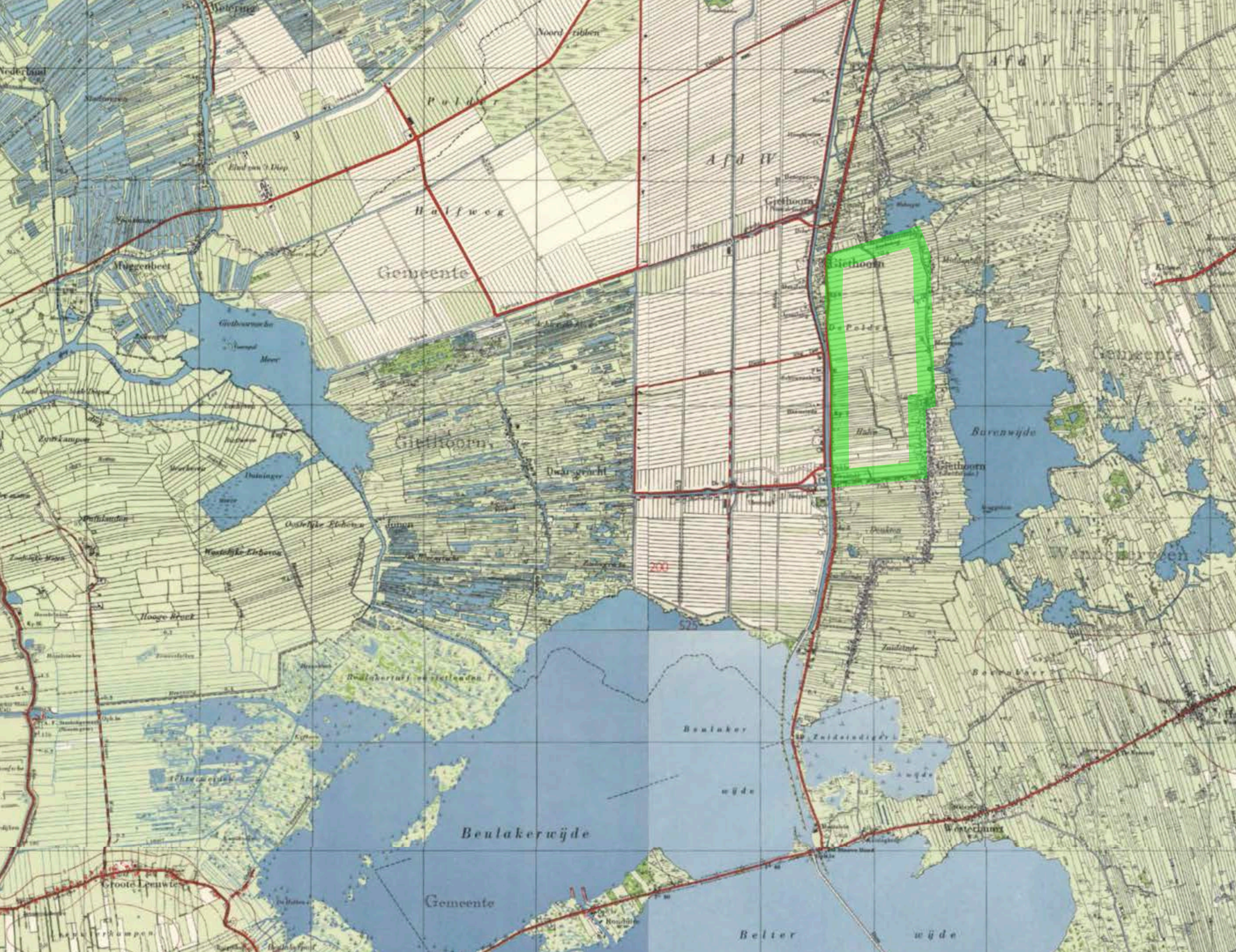

Ontstaansgeschiedenis

- 19e eeuw
- Ca 1840: doorlegging het Wiede, ontstaan Gieterse Polder (of 'De halve Deukten')
- Vonderpad verschuift in westelijke richting
- Tweede centrum aan de Cornelisgracht / Binnenpad

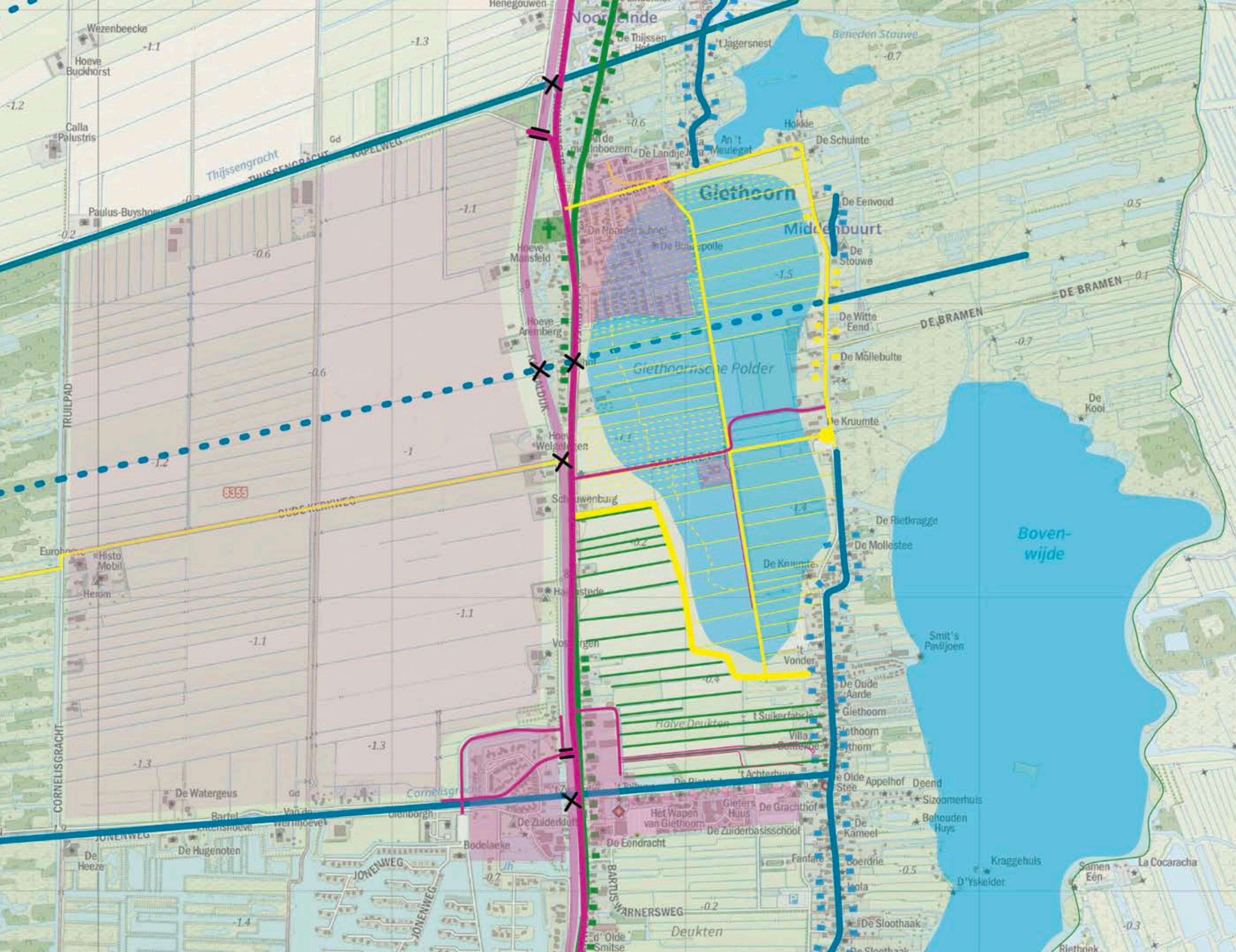

Ontstaansgeschiedenis

20e eeuw - eerste helft

- Inpoldering uitgeveend land.
- Inpoldering en verbeterde ontwatering leiden tot meer landbouw en minder riet- en biezencultuur.
- Aanleg kanaal, parallel aan de Beulakerweg, historische oost-west verbindingen worden onderbroken

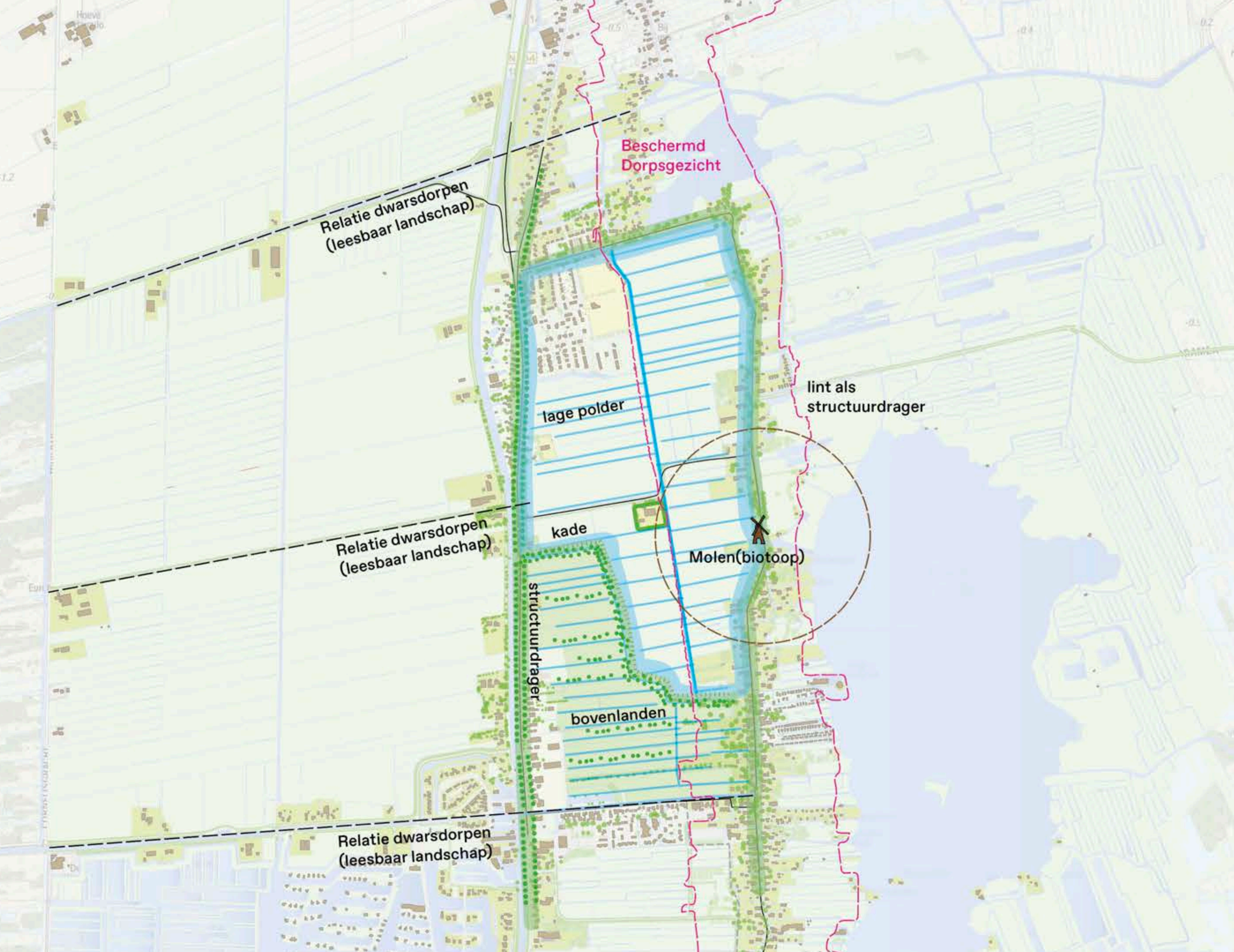

Bouwstenen voor een leesbaar landschap

Overzicht structuren uit de verschillende tijdsperiodes

- 12e eeuw
- veenontginning, wegdoorp
- 16e eeuw
- turfwinning, vaarten, waterstreekdorpen
- 18e eeuw
- plassen, laagte in landschap
- 19e eeuw
- drooglegging plas, nieuwe verkaveling, kade, kerkpad
- 20e eeuw
- inpoldering landbouw, nieuwe infra, bebouwing, erf Rodermond

Laag 1 Cultuurhistorische waarden

Maatregelen

Gieterse polder beleefbaar als eenheid

- Open ruimte, rust en donkerte
- Behoud en versterk het groene karakter van de linten (Kerkweg/ Binnenpad en Beulakerweg)

Versterk verschil tussen het lage deel en het hoge deel:

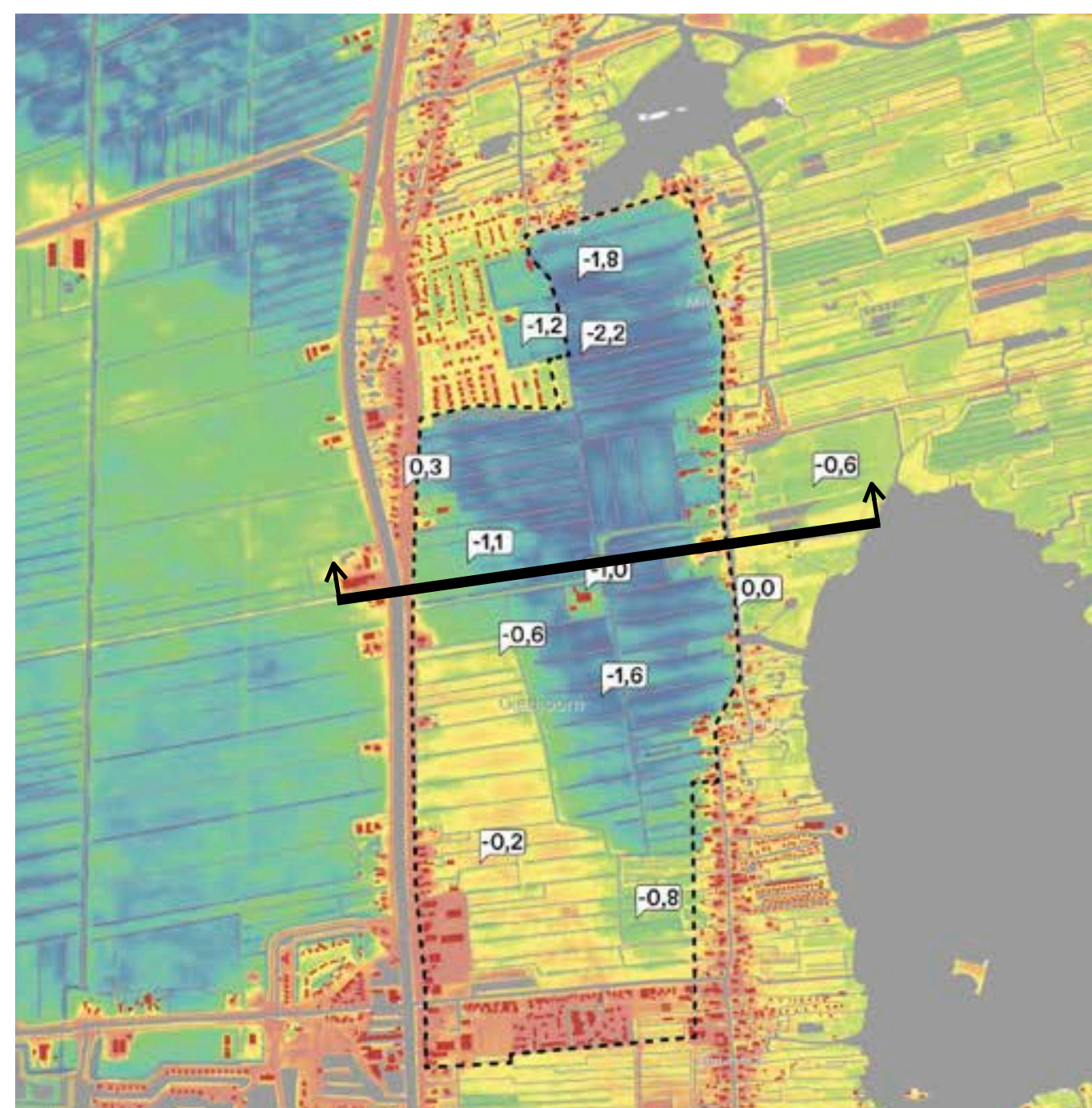
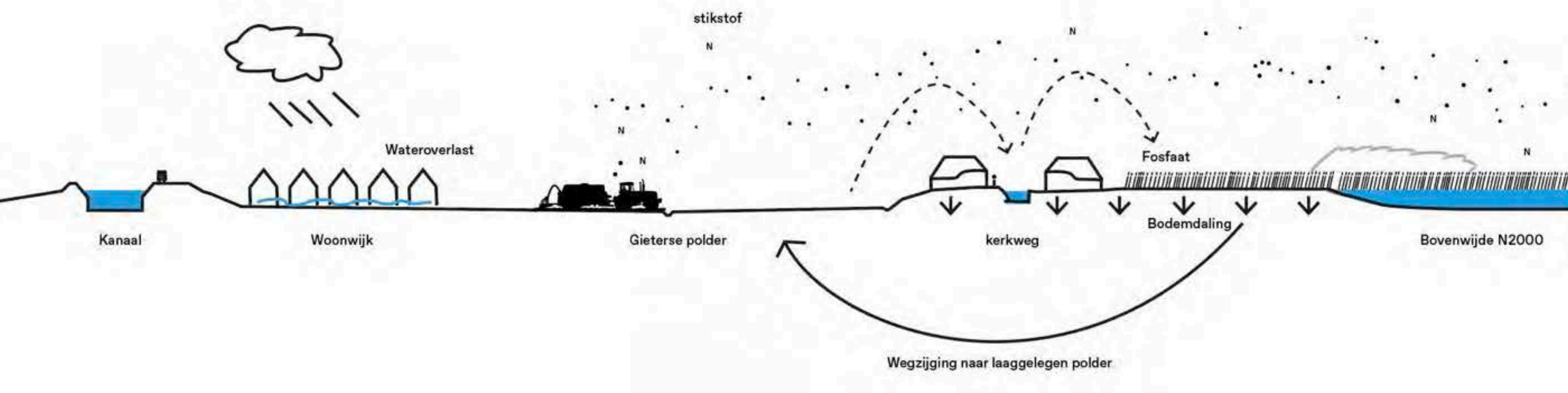
- Lage deel: behoud en versterk de openheid (het voormalige meer als ruimtelijke eenheid)
- Hoge deel: kleinschaliger landschappelijk karakter met beplantingen.
- Herstel kade
- Versterken verkavelingsstructuur
- Herontwikkeling erf Rodermond als 'eilandje in open ruimte'
- Herstel molen met molenbiotoop
- Versterk samenhang tussen drie dwarsdorpen

Laag 2

Bodem, water en natuur

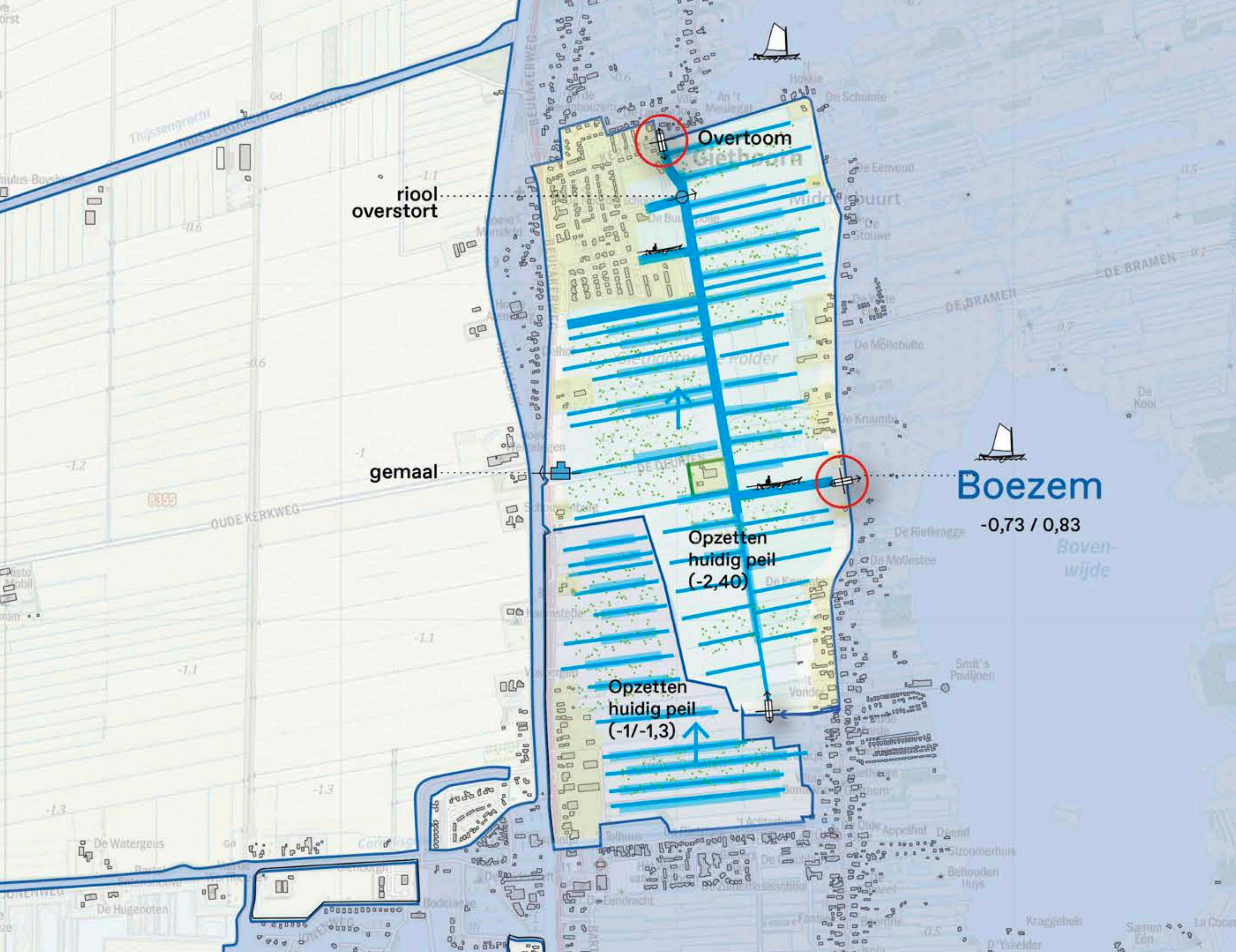
Laag 2 Bodem, water en natuur

Toekomstvisie:

- Drie opgaven/doelen/kansen:
1. N2000: vernatting voor behoud en versterking van de natuur en klimaatrobustheid van het gebied, voorkomen bodemdaling, verminderen CO2 uitstoot.
  2. 'Slimme verbindingen' met de watermaatregelen voorgestaan, bijvoorbeeld voor de versterking van de recreatie, economie, natuur, bereikbaarheid, gezondheid en omgevingskwaliteiten.
  3. Specifiek: Giethoorn-Noord beter verbinden met het water

Doel:
- Gieterse polder ontwikkelen als een 'blauw-groen hart' voor het dorp

Laag 2 Bodem, water en natuur

Maatregelen

Basismaatregel:
- Peil opzetten

Uitgangspunt:
- Geen wateroverlast voor
bebouwing

Groen-blauw hart
- Bredere sloten
- Natuurvriendelijke oevers
- Bevaarbare waterstructuur in
directe aansluiting op woonwijk
Giethoorn-Noord en omliggend
water
- Woonwijk klimaatbestendig
- Overtomen als mogelijke
verbindingen met boezem

Rijker landschapsbeeld

- Extensieve, natuurinclusieve landbouw
- Bloemrijke graslanden
- Natuurlijke oevers
- Meer natuur, biodiversiteit

Rijker landschapsbeeld

- Rietoevers en rietlanden in de natste delen
- Opgaande landschappelijke beplantingen (hoge deel van de polder)

Vaarnetwerk

Beeld van een 'overtoom' voor de recreatieve vaarverbinding tussen de polder en boezemwater
(foto: wikipedia)

Vaarnetwerk

Overtoom bij Avenhorn,
West Friesland

Vaarnetwerk

Overtoom bij Spakenburg

Vaarnetwerk

Overtoom bij Spakenburg

Groep 1 Peil opzetten

✓ Peil opzetten
Sloten bevaarbaar

Groep 2 Vaarwater op boezemniveau

✗ Boezemvaart
middendoor

~ Boezemvaart langs
historische kade

Groep 3 Nieuwe plas

✗ Grote plas

~ 'Hoge land' op
boezemniveau

~ Kleine plas

Bevaarbaar water

Verkende Maatregelen

Mogelijk kansrijk:

- Boezemvaart langs historische kade (op de overgang van hoog naar laag)
- Hoge land op boezemniveau
- Kleine plas/haventje

Kansrijke maatregelen:

- Peil opzetten, sloten bevaarbaar

Laag 3

Recreatief Netwerk

Laag 3 Recreatief Netwerk

Toekomstvisie:

- Recreatief netwerk belangrijk middel om samen één dorp te worden
- én om meer balans tussen economie, ecologie en leefbaarheid te realiseren

Verbindingen:

- Giethoorn Noord en Zuid,
- tussen de woonwijk Giethoorn-Noord en het omliggend landschap
- naar de nieuwe school
- naar omgeving (meer spreiding bezoekers)

Huidige situatie

Geen recreatieve routes door de polder ...

Maatregelen

Kansrijk:

- Regionale fietsroute langs Beulakerweg (e-bikes)
- Lokale verbinding tussen noord en zuid voor fiets/wandelaars
- Schakels (fiets/wandelpaden)
- Historische kade als wandel/fietspad (onderdeel Rondje rond de Plas)

Onder voorbehoud:

- Recreatieve verbindingen met polder Giethoorn, Jonen en Dwarsgracht

Inspiratie

Routes ook als basis voor verhalen en ontmoeting

Bijvoorbeeld: Westfrieze Omringdijk
- Rondje rond West-Friesland
- Markering route en bijzondere plekken met banken met een verhaal

Inspiratie

Verschillende routes,
verschillende vormen van
beleving

Laag 4

Auto-ontsluiting, parkeren en ontvangst

Opgaven

- 1 Parkeeroverlast Kerkweg Noord (bewoners, bezoekers)
- 2 Parkeeroverlast Kerkweg Zuid
- 3 Overlast loswal
- 4 Veiligheid op en de leefbaarheid aan het Binnenpad, Zuiderpad en directe omgeving (toeristische drukte - bewoners)
- 5 Veiligheid P1: toeristen / bewoners / bevoorrading / pakketjes / ..
- 6 Veiligheid op en de leefbaarheid aan het Binnenpad
- 7 Dr Hylkemaweg: auto's versus toeristen + onduidelijke verkeersafwikkeling
- 8 Parkeeroverlast in woonwijk
- 9 Overlast touringcars / appartementen supermarkt
- 10 Onduidelijke orientatie & verkeersafwikkeling bij p supermarkt- toeristen - touristinformatie
- 11 Onduidelijke binnenkomst – links- of rechtsaf?
- 12 Beulakerweg: Verkeersveiligheid (provinciale weg) en opstropen verkeer bij open brug
- 13 Parkeeroverlast op meerdere plekken
- 14 Ontlasten van de Bramen (weg) en omgeving (veel oneigenlijk verkeer -> verstoring rust)

- Nieuwe plek voor de (publieke) Tourist Informatie

- Bron:
● Toekomstvisie Giethoorn
● Gesprekken

Laag 4 Auto-ontsluiting, parkeren en ontvangst

Toekomstvisie:

- Leefbaarheid en toerisme staan op gespannen voet: het woonklimaat onder druk, maar ook de beleving van het authentieke Giethoorn.
- De groei van het toerisme vraagt om een andere aanpak.
- Ondernemers hebben er in het algemeen belang bij dat bezoekers in de nabijheid van hun bedrijf kunnen parkeren.
- Voor bezoekers is dit minder relevant: het makkelijk kunnen vinden van een parkeerplaats is dat wel.

Uitgangspunten:

- Binnen het beschermd dorpsgezicht blijft ruimte voor kleinschalig parkeren voor mindervaliden en bewoners, groen en informeel ingepast, de auto's zoveel mogelijk uit het zicht.
- Ruimte voor grootschalig (overloop)parkeren buiten het beschermd dorpsgezicht.

Nieuwe ontsluitingsweg naar 't Vonder

✗ Inprikker vanaf Nering

✗ Langs oostkant van de
middenvaart

✓ Onder langs de kade

✗ Langs westkant van de
middenvaart

Maatregelen

Groep 1 / Nieuwe

ontsluitingsweg naar 't Vonder

- Ontlasting van de Kerkweg/
Binnenpad

- Verbeteren veiligheid P1

Kansrijk:

- Nieuwe ontsluitingsweg
onderlangs de kade

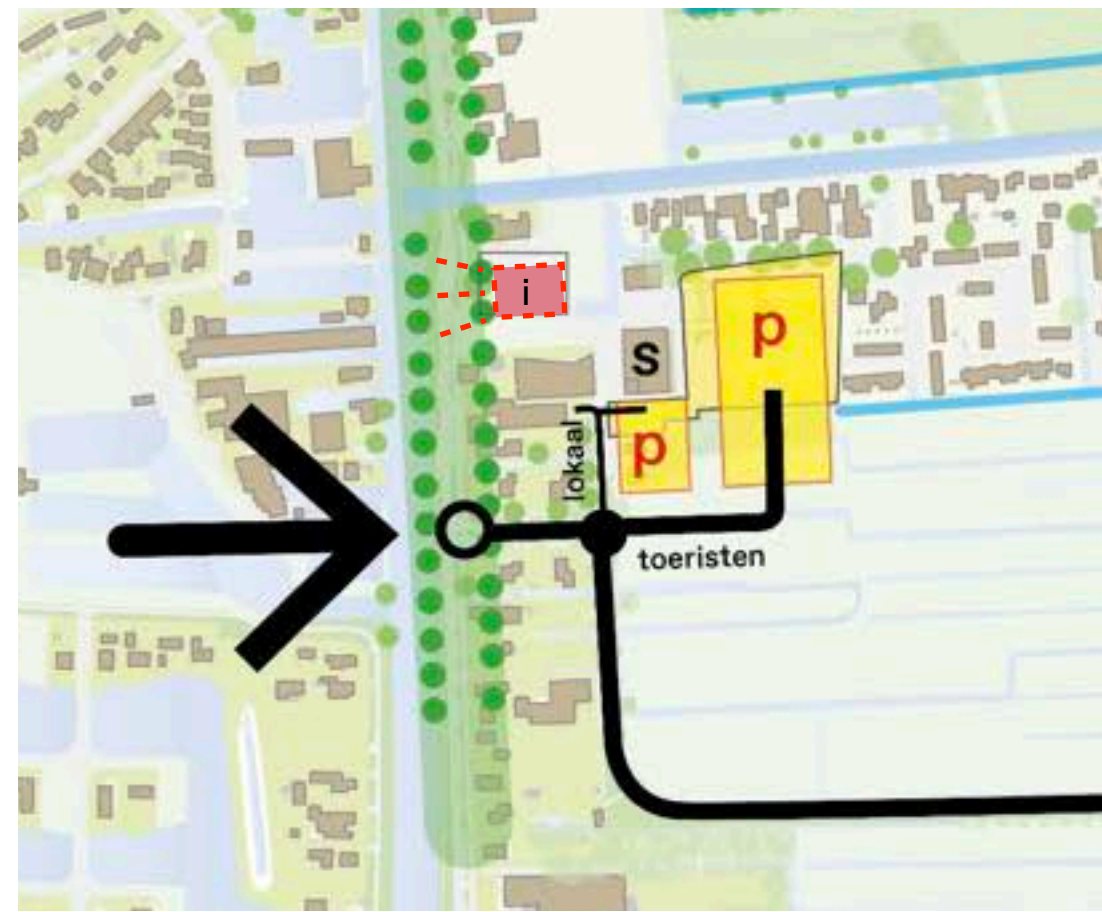

Maatregelen

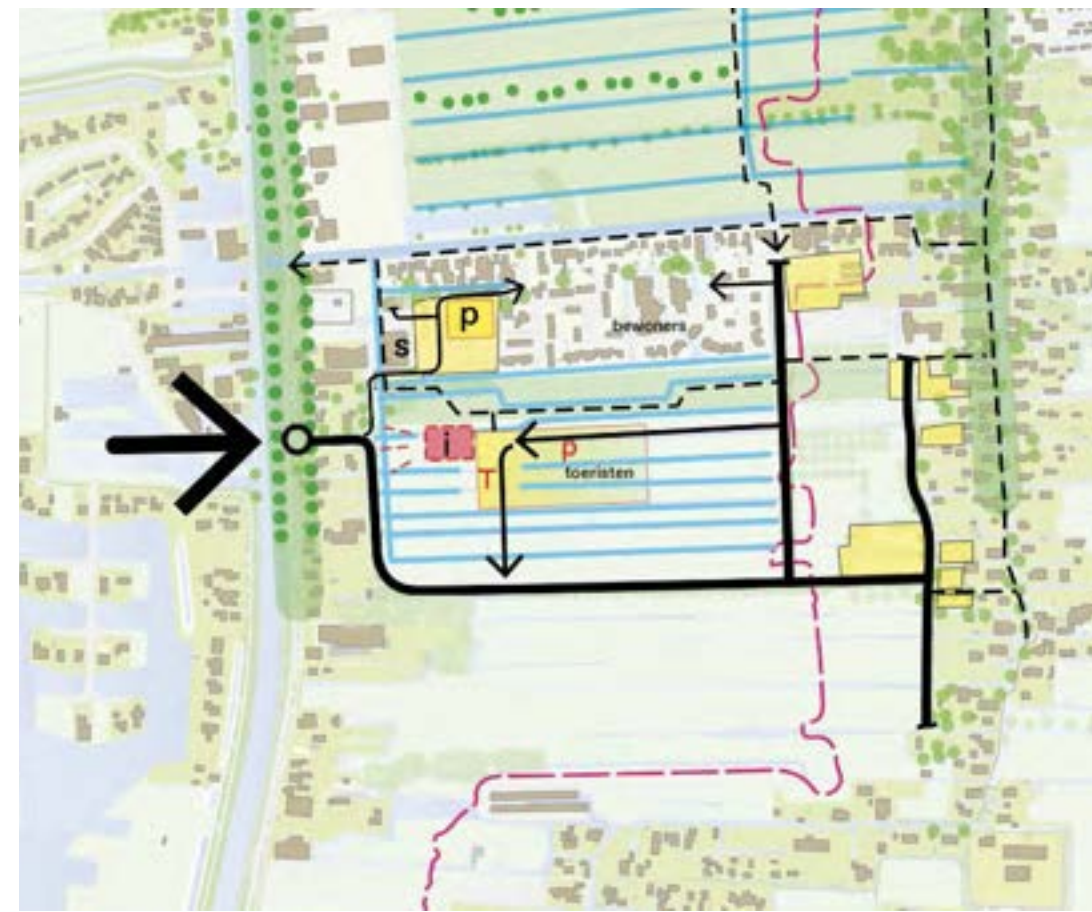
- Nieuwe ontsluitingsweg onderlangs de kade

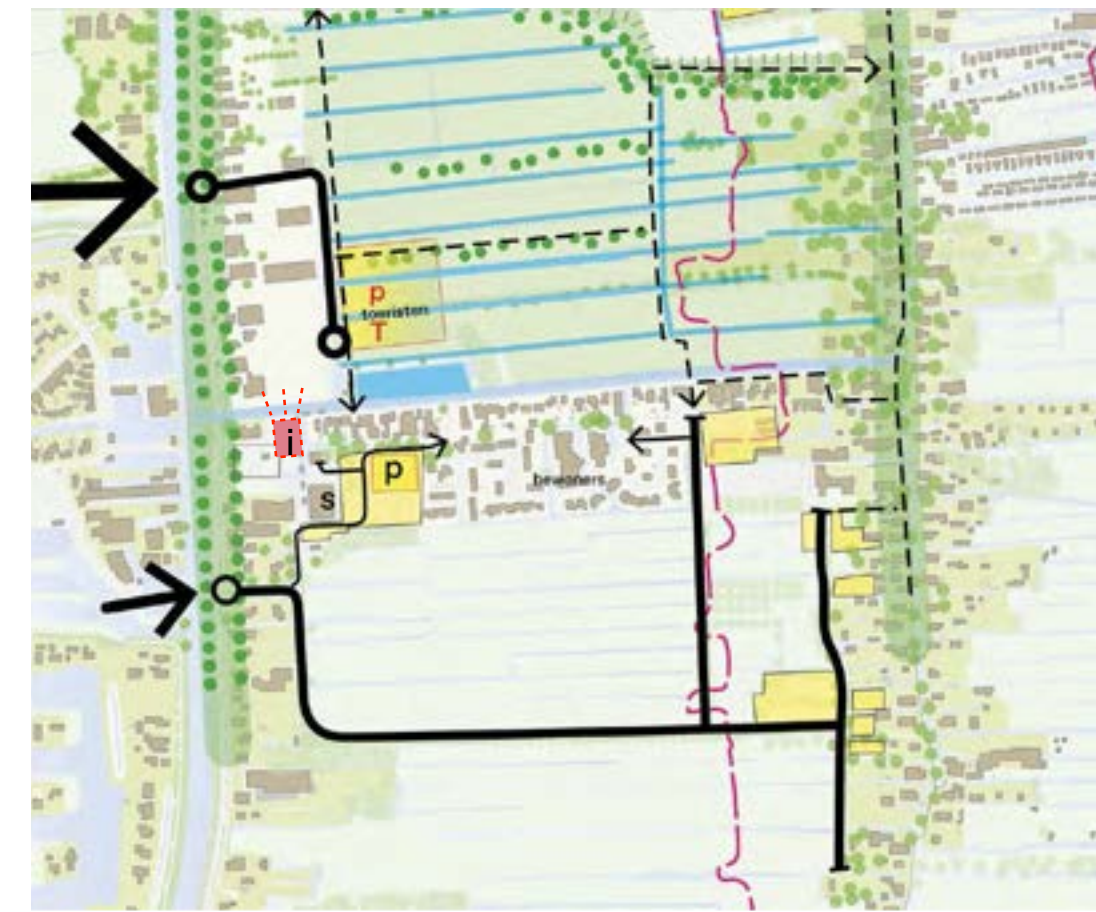
Verbetering centrumparkeren

✓ **Verbetering centrumparkeren**
(Uitbouw ontsluiting, parkeerplaatsen voor meer oriëntatie, hiërarchie en andere functies)

✗ **Nieuwe centrale parkeerplaats met bezoekerscentrum Zuidzijde centrum**

✗ **Nieuwe centrale parkeerplaats aan de Nering**

Maatregelen Groep 2 / Verbetering centrumparkeren

Opgave

- Ruimtelijk en functioneel onsamenhangend gebied.
- Functies voor bewoners en toeristen lopen door elkaar: Toeristen parkeren bij de supermarkt. Informatiecentrum in Kulturhus, toiletten bij supermarkt. Geparkeerde touringcars geven overlast,
- De splitsing is onduidelijk: zo veel parkeerplaatsen, welke te kiezen?
- Opgave is tot een herordening van het centrumgebied te komen.

Goudappel Coffeng:

'ontvlechten':

- eigen toegang voor eigen bevolking en centrumbuurt,
- andere route voor bezoekers en touringcarbussen

Zoekverkeer neemt dan af, het is bezoekersvriendelijker (..).

Parkeerdruk rond Landije

✗ Parkeerplaats Landije in
Beschermd Dorpsgezicht

✓ Parkeerplaats Landije buiten
beschermd dorpsgezicht
- op sportveld

Maatregelen Groep 3 / Parkeerdruk rond Landije

Kansrijk:
- Nieuwe parkeerplaats op de
sportvelden

Laag 5

Voorzieningen, wonen

Laag 5 Voorzieningen / wonen

Toekomstvisie:

- Gieterse Polder als ontmoetingsplek voor Giethoorn Noord en Giethoorn Zuid.
- Erf Rodermond heeft daarin een centrale rol : Agrarische functie, zelfoogsttuin, volkstuin, educatie, zorg, sport etc)
- (geen ruimte voor functies met een extra verkeersaantrekkende werking.)

Aanvullend:

- Woonagenda, behoefte aan 120 tot 160 extra woningen in Giethoorn
- Verplaatsing van sportvelden

Laag 5 Voorzieningen / wonen

Mogelijke opties wonen:

Transformatie vrijkomende
bebouwing
- VAB's
- Olde Skoele

Verdichten huidig bebouwd gebied
- Sportvelden (Wo 3)

Nieuwe woonlocaties (Gieters
bouwen in het landschap)
- Giethoorn-Noord (Wo 4)
- 'Hoge land' (Wo 4)

- Beulakerweg als dorpsstraat (Wo
5)

Nieuwe locatie Sportvelden
- Bij de school OBS de Punter

*nattere laagtes leveren
ggende veehouderijen
uikt als bouw materiaal*

*kleinschalige habitats
voor diersoorten*

*natuurvriendelijke oevers
met waterplanten; riet, gele lis,
wederik en kattenstaart*

*vochtige natuur als
biodiversiteit-hotspot*

landschap van nattere laagtes

Laag 5 Voorzieningen / wonen

- Inspiratie
- Gieters Bouwen
  - Klimaatbewust
  - Stikstof arm
  - Streekeigen materialen
  - natuurinclusief

Laag 5 Voorzieningen / wonen

Inspiratie

- Gieters Bouwen
- Klimaatbewust
- Stikstof arm
- Streekeigen materialen
- natuurinclusief

3 Scenario met opties

		meenemen	niet meenemen
	Cultuurhistorie		
C 1	Diverse maatregelen	✓	
	Water bodem natuur		
W 1	Vernatten polder	✓	
W 2	Boezemvaart middendoor		X
W 3	Boezemvaart middendoor met kwelsloten		X
W 4	Boezemvaart middendoor in beton		X
W 5	Boezemvaart langs historische kade	✓	
W 6	Hoge land op boezemniveau	✓	
W 7	Kleine plas op boezemniveau	✓	
W 8	Grote plas op boezemniveau	✓	
	Recreatief netwerk		
R 1	Diverse maatregelen	✓	
	Infrastructuur		
I 1	Ontsluitingsweg oostzijde langs middenvaart		X
I 2	Ontsluitingsweg westzijde langs middensloot		X
I 3	Ontsluitingsweg onderlangs historische kade	✓	
I 4	Inprikker naar 't Vonder vanaf Nering		X
I 5	Parkeerplaats Landije Beschermd Dorpsgezicht		X
I 6	Parkeerplaats Landije op Sportveld	✓	
I 7	Verbeteren centrum parkeren	✓	
I 8	Centraal parkeren aan de Nering		X
I 9	Centraal parkeren zuidzijde centrum	✓	
	Wonen en voorzieningen		
	Erf Rodermond p.m.		
Wo 1	Splitsen woningen	✓	
Wo 2	Transformatie vrijkomende bebouwing	✓	
Wo 3	Verdichten huidig bebouwd gebied	✓	
Wo 4	Nieuwe woonlocaties - Gieters bouwen in het landschap	✓	
Wo 5	Beulakerweg als dorpsstraat.	✓	
IC 2	Nieuw informatiecentrum / heldere ontvangst: - Aan Beulakerweg		
IC 2	- Aan Dominee T.O. Hylkemaweg		
IC 3	- Aan de Bartus Warnersweg		

Afweging van maatregelen

Basisscenario

+

aantal opties

Basisscenario

Combinatie van de kansrijke maatregelen

Laag 1 Cultuurhistorische waarden

- Eenheid van de polder, versterken verschil tussen lage deel (vml. Plas) en hoge deel
- Kade op de overgang
- Verbinding met Dwarsdorpen
- Herstel molen + biotoop
- Beschermde dorpsgezichten

Laag 2 Water, bodem, natuur

- Hoger peil, bredere sloten (zonder overlast voor bebouwing)
- Bevaarbaar waterstructuur in de polder (bruggen)
- Directe verbinding Giethoorn-Noord via polderwater
- Maatregelen tegen voorkomen wateroverlast

Laag 2 Recreatief Netwerk

- Doorgaande fietsroute langs Beulakerweg
- Lokale fiets/wandelroute langs middenvaart
- Schakels
- 'Rondje rond de plas'
- Verbinding met omgeving
- Bruggen, overtoeren, aanlegsteigers, banken, ...

Laag 4 Auto-ontsluiting, parkeren, ontvangst

- Nieuwe ontsluitingsweg naar 't Vonder
- Ontziet Erf Rodermond, volgt de kade
- Rest Deukten/Kerkweg/Binnenpad voor bestemmingsverkeer
- Parkeerplaats op sportveld (bij Landije)
- Aanpassen ontsluiting centrumgebied

Laag 5 Voorzieningen

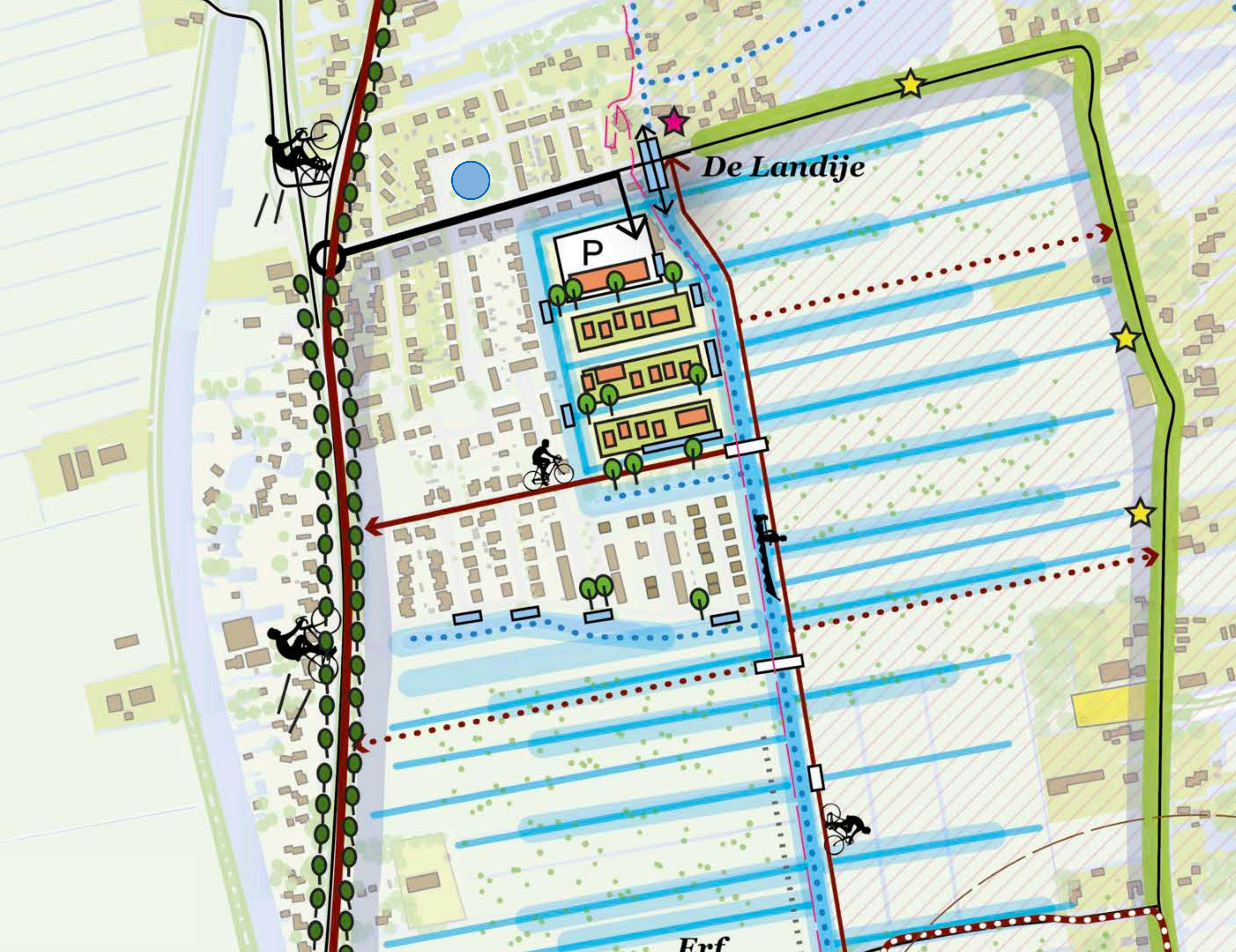
- Erf Rodermond met agrarische beheerfunctie en ontmoetingsfunctie (zorgboerderij, volkstuinen, ...)
- Molen in werking
- School met sportvelden
- Nieuw informatiecentrum / gezicht aan de Beulakerweg

Laag 6 Wonen

- Transformatie van vrijkomende bebouwing,
- Woningbouw op de sportvelden, direct aan het water, klimaatbewust
- Beulakerweg als dorpsstraat

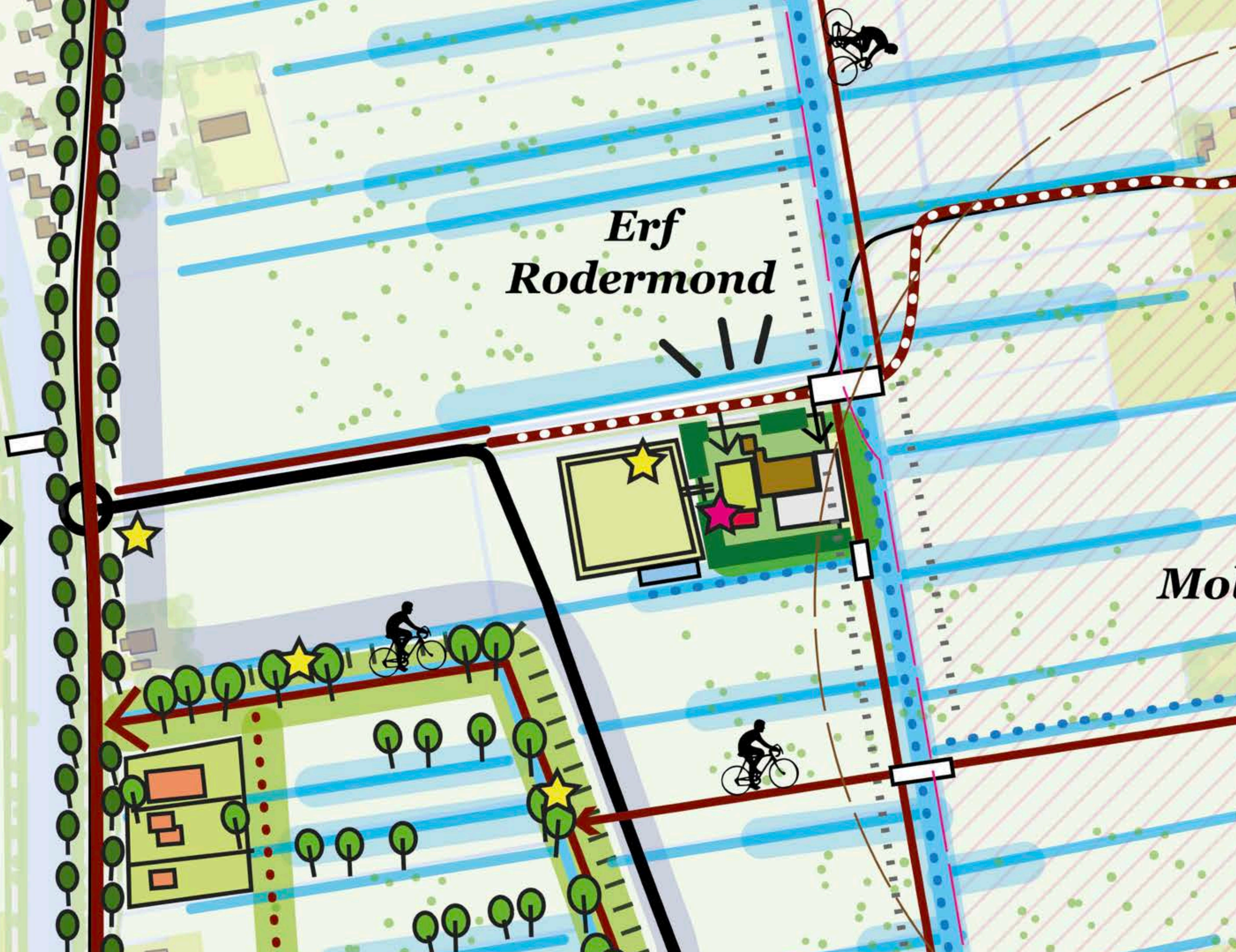

Basisscenario

Inzoom op:
- Giethoorn-Noord

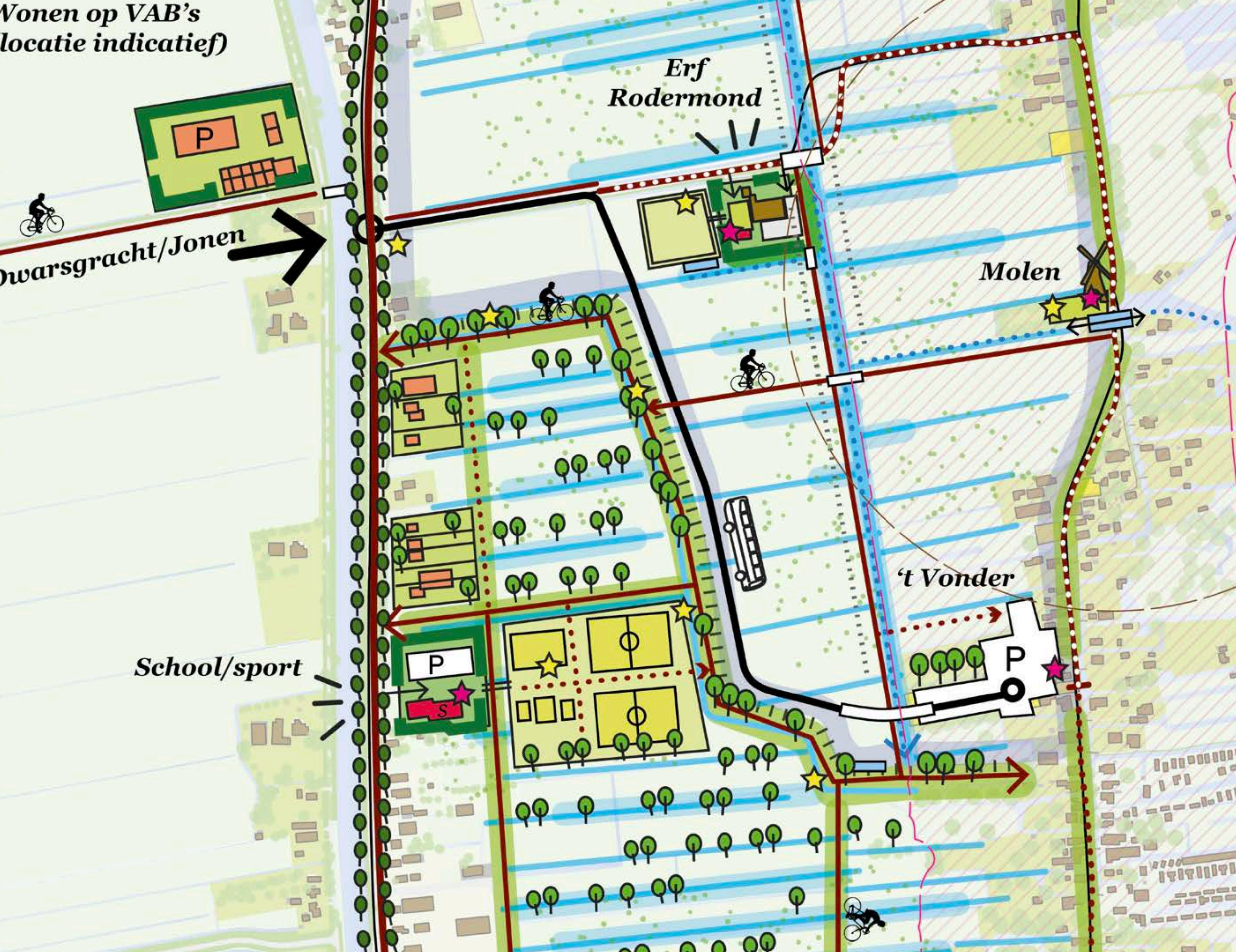

Basisscenario

Inzoom op:
- Erf Rodermond

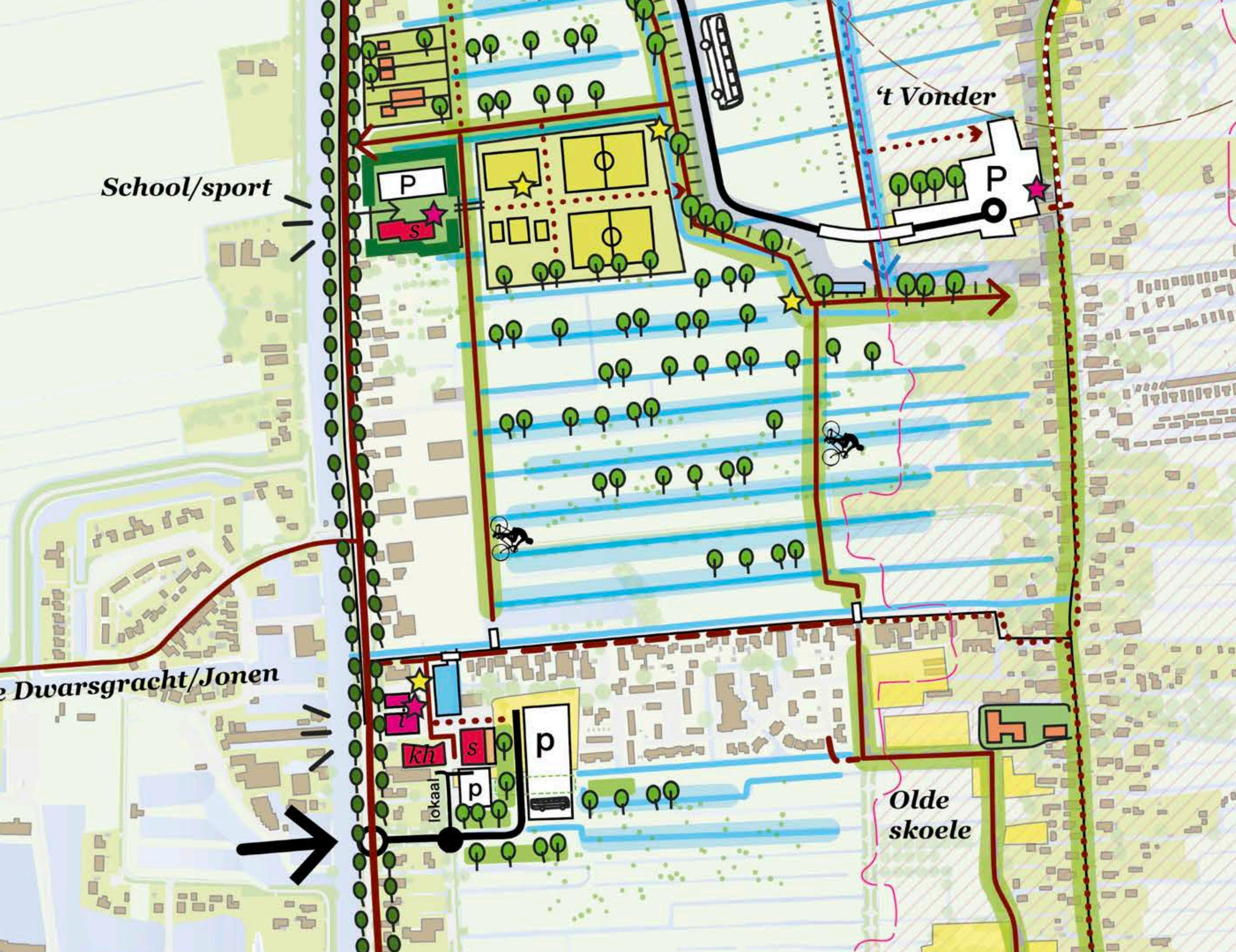
Vonen op VAB's
locatie indicatief)

Basisscenario

Inzoom op:
- Middendeel van de polder

School/sport

't Vonder

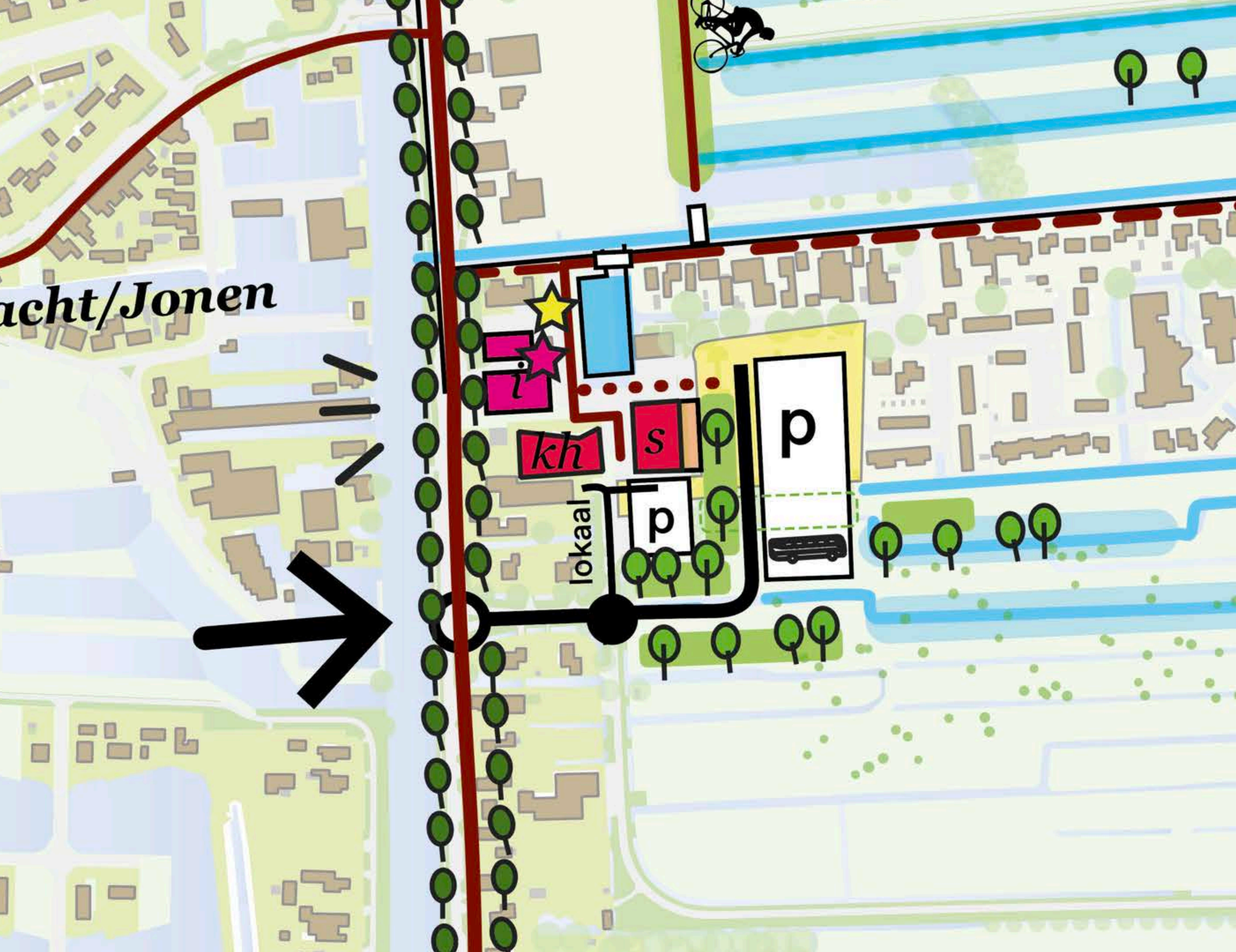
Dwarsgracht/Jonen

Olde skoele

Basisscenario

Inzoom op:
- Zuidkant van de polder

Basisscenario

Inzoom op:
- Omgeving Kulturhus

Basisscenario

Basisscenario

+

Opties

Extra woningbouw
- Uitbreiding Giethoorn-Noord

Basisscenario

+

Opties

- Hoge deel op boezemniveau
- Evt. In combinatie met Gieters Bouwen

Basisscenario

+

Opties

Kleine plas bij Giethoorn-Noord

- Haventje
- strandje

Deelsessies

Vragen:

- Wat zijn de sterke punten van de scenario's?
- Nadelen?
- Missen er kansen / initiatieven / ideeën?

Twee perspectieven:

- Eigen belang / eigen omgeving
- Geheel / toekomst van Giethoorn

